

Een levendige belangstelling tijdens de ledenvergadering.

april 1975

Verslag eerste algemene ledenvergadering

Op 18 februari j.l. vond onder grote belangstelling in de Aula van de T.H. te Delft de eerste Algemene Ledenvergadering plaats van de pas opgerichte Vereniging Vrienden van het Technisch Tentoonstellings Centrum, „Histechica”. Het doel van de vereniging is: „de kennis van de historie van de techniek te bevorderen door steun te verlenen aan het Technisch Tentoonstellings Centrum te Delft”.

De voorzitter van „Histechica”, Dr. Ir. A.P. Oele, burgemeester van Delft, onderstreepte in zijn openingstoespraak de noodzaak tot het levend houden van de methodiek der inventie. Hij noemt de ontwikkeling en aanpassing van de techniek een pijler van onze cultuur en voorwaarde voor sociale en economische vooruitgang in wereldverband. Gelet op de onderwijstaak van de T.H. mag deze instelling niet volledig belast worden met het bewaren van de kennis van de ontwikkeling van de techniek. Het is een gezamenlijke taak voor iedereen, die weet heeft van de rol van de techniek in de samenleving.

De collectie rijwielaccessoires van Arnold

Toespraak van de voorzitter, v.l.n.r. de heren Kist, Wafelman, Oele en Verheul

Ir. T. Verheul, lid van het dagelijks bestuur van „Histechnica" en voorzitter van het college van bestuur van de T.H. Delft memoreerde de oprichting van de Werkgroep Technisch Tentoonstellingscentrum (TTC) door de Commissie Technische Wetenschappen van de Academische Raad (AR) in 1969 met als doel de mogelijkheden van realisering van een dergelijk centrum te onderzoeken en na te gaan of dit centrum tevens als technisch museum zou kunnen functioneren.

In februari 1970 trad Ir. J.H. Makkink in dienst van de Werkgroep en aan het eind van dat jaar werd een Interim-rapport gepubliceerd, waarin de oprichting van een Technisch Educatief Tentoonstellingscentrum werd voorgesteld. Het TET zou zich gaan bezighouden met de opbouw van educaties en met de expositie daarvan, waarbij met behulp van educatieve opstellingen grondprincipes zouden worden duidelijk gemaakt.

Begin 1971 verklaarde de AR zich akkoord met de plannen van de Werkgroep. Er bleek voor die plannen grote belangstelling te bestaan en vele organisaties (waaronder de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel, het KIVI en de NIRIA) verklaarden zich bereid om met de T.H.'s en R.U. Groningen aan het project mede te werken door de benoeming van een vertegenwoordiger in het toekomstig bestuur van het TET, maar slechts de T.H. Delft bleek bereid het

Enkele exemplaren uit de collectie Moïze de Chateaux Jr.

Centrum financieel te steunen. De oprichting van het TET, die voorzien was voor september 1972 werd daarom tot nader order uitgesteld.

De heer Makkink zag intussen toch kans om binnen het kader van de werkgroep en met een zeer beperkt budget een aantal historische exposities te organiseren, die zeer veel belangstelling trokken.

Thans heeft de Hogeschoolraad het Centrum als speciale dienst van de T.H. goedgekeurd en zich akkoord verklaard met de toewijzing van f 35.000,— à f 45.000,— per jaar en 1.000 m² expositieruimte, waardoor het TTC uit de werkgroepfase gekomen is en meer speelruimte krijgt. De T.H. wil langs deze weg de levensvatbaarheid van deze tentoonstellingsactiviteit in de praktijk aantonen.

Vervolgens gaf Ir. Verheul nog een overzicht van wat het TTC allemaal zou kunnen doen, waarbij hij nadruk legde op het conserveren en registreren van technische objecten en verzamelingen, die bij exposities kunnen worden gebruikt om de huidige techniek beter te begrijpen door het aan een groot publiek (waaronder scholen en toeristen) tonen van de voorafgaande ontwikkelingen, maar ook om het thans zo slechte imago van de techniek te verbeteren.

Tevens zal aandacht worden geschonken aan de maatschappelijke aspecten van de ontwikkelingen.

Veel waarde hecht de heer Verheul aan samenwerking met de plaatselijke centrale overheid, met andere instellingen w.o. mu-

Leden, aspirantleden en pers tijdens de vergadering.

sea en vooral met de Vereniging voor Behoud van Monumenten van Bedrijf en Techniek. Hij hoopt ook op belangstelling en medewerking van de Overheid (Ministeries van CRM en O&W).

Tenslotte merkte hij op, dat dit alles niet mogelijk is zonder financiële en daadwerkelijke steun van derden. Hij is daarom dan ook erg blij met „Histechnica" en dankte de initiatiefnemers voor al hun werk.

Ing. H.R. Wafelman, vice voorzitter, verder ingaande op de doelstellingen van de vereniging „Histechnica", was verheugd over de mogelijkheid, die nu via de T.H. gecreëerd is om de levensvatbaarheid van het Technisch Tentoonstellings Centrum aan de praktijk te toetsen en benadrukt de mogelijkheid in een dergelijk centrum de verschillende technische disciplines tijdens hun ontwikkelingsfasen te bestuderen en onderling te vergelijken.

Hij ziet in Delft de ideale plaats voor zo'n centrum, dat, naar het bestuur van „Histechnica" hoopt, zal uitgroeien tot een technisch museum. Het bestuur is van mening, dat er alles aan gedaan moet worden om de mens van onze tijd, die dagelijks zozeer met de techniek in aanraking komt, de gelegenheid te bieden terug te gaan naar de oorsprong van vele uitvindingen. Bovendien wijst het bestuur er op, dat deze uitvindingen nooit gerealiseerd hadden kunnen worden als niet

De voorzitter bekijkt een Stirling hete lucht motor uit de collectie T.H. (vèr voor Philips!).

Belangstelling voor de collectie van de oudheidskamer van het IJkwezen

een grote ambachtelijke handvaardigheid de ideeën van de denkers geconcretiseerd had. Het zijn juist de produkten van deze handvaardigheid, die bewaard dienen te worden als bron van inspiratie voor toekomstige generaties.

„Histechnica” wil ad hoc financiële steun en hulp verlenen aan het TTC bij het opsporen en verwerven van voor het TTC dienstige historische technische objecten. De verwerking van deze objecten is geen primair doel, maar zal nagestreefd worden indien de objecten anders mogelijkerwijze verloren zouden gaan.

„Histechnica” hecht groot belang aan de samenwerking tussen het TTC en de Vereniging Technische Verzamelaars binnen welke vereniging thans meer dan 250 verzamelingen, van grotendeels museaal karakter, geregistreerd zijn. Veel leden van deze vereniging zijn bereid hun verzamelingen aan het TTC voor tentoonstellingsdoeleinden uit te lenen.

Er zijn ook van andere zijden aanbiedingen gedaan verzamelingen of delen daarvan tentoon te stellen, o.a. stukken uit de studieverzameling fietsen, schrijfmachines, oude gereedschappen, meetinstrumenten en ijkmaten. Er is onder andere nog een grote collectie verbrandingsmotoren bij de T.H. en er is contact over een verzameling gereedschapmachines.

Behalve het financiële steun- en hulp verlenen bij het inrichten van historische tentoonstellingen, acht „Histechnica” het haar taak het wekken van belangstelling voor de verzamelingen en de tentoonstellingen van het TTC.

„Histechnica” zal zich inzetten om als een goede propagandist voor het TTC werkzaam te zijn en zal ook bepaalde akties zoals de kosten van posters en de verspreiding daarvan en het doen verschijnen van catalogi financieel ondersteunen.

De vereniging hoopt op een nauwe samenwerking met de pas opgerichte „Vereniging tot Behoud van Monumenten van Bedrijf en Techniek, Leeghwater”. Het bestuur heeft zeer veel sympathie voor het streven van deze vereniging om industriële monumenten in situ te bewaren en zal zeker trachten te bevorderen, dat objecten uit de collectie van het TTC, indien gewenst, voor completering van een oud bedrijfsmonument aan eerder-

De vice voorzitter geeft uitleg bij medische instrumenten van Kipp, Klut en eigen collectie

te willen storten op een rekening van het Jubileumfonds ten behoeve van „Histechnica”.

In het algemeen bestuur van de vereniging hebben voor de 1e periode zitting:

Dr. Ir. A.P. Oele, burgemeester van Delft, voorzitter
 Ing. H.R. Wafelman, onderdirecteur Enraf-Nonius, vice voorzitter
 De heer P. Kamps, oud wethouder gemeente Delft, secretaris/penningmeester
 Ir. T. Verheul, kroonlid en voorzitter College van Bestuur TH Delft
 Dr. P. Felix, directeur Coöperatieve Vereniging „Het Instrument”
 De heer R. Gebhard, voorzitter Vereniging Technische Verzamelingen
 Prof. Dr. Ir. P. Eijkhoff, T.H. Eindhoven
 Ir. L.W. Kooy, Kon. Ned. Chemische Vereniging
 Ing. R.C. Lans, NIRIA
 Ir. H. Klaassen, KIVI

Bovendien als adviseurs uit het museumwезen:

Dr. P. Kylstra, directeur Universiteitsmuseum Utrecht
 De heer J.B. Kist, medewerker Rijksmuseum Amsterdam en bestuurslid vereniging „Leeghwater”

genoemde vereniging zullen worden uitgeleend. Voor het werk van de vereniging zijn veel enthousiaste leden nodig en een grote hoeveelheid geld.

„Histechnica” zal door middel van periodieke manifestaties en een huisorgaan het contact met de leden onderhouden. De penningmeester heeft begroot, dat voor het onderhouden van dit contact en het ondersteunen van het TTC met voldoende publiciteit een bedrag van f 25.000,- per jaar nodig zal zijn.

Om bovendien ten minste nog f 25.000,— per jaar aan het TTC voor speciale projecten ter beschikking te kunnen stellen, heeft de vereniging een jaaropbrengst uit contributie van f 50.000,— nodig. Bij een gevraagde contributie van minimaal f 25,— per gewoon lid en f 100,— per beschermend lid zijn b.v. 1.000 gewone leden en 200 beschermende leden nodig om het doel te bereiken. Bovendien hoopt het bestuur door incidentele akties verder geldsommen ter beschikking te krijgen. Een voorbeeld hiervan is de aktie van de Verenigde Instrumentenfabrieken ENRAF-NONIUS, die haar relaties gevraagd heeft geld, dat anders besteed zou zijn aan bloemen of geschenken ter ere van haar 50-jarige jubileum in april van dit jaar,

Prof. de Pater, onze secretaris en de heer Felix bij een kortgeleden aan het TTC overgedragen model van een locomotief, ca. 1890

Optische instrumenten uit de collecties Kipp, Klut en Geodesie

De heer H.R. Kousbroek tijdens zijn causerie

De collectie van de stichting „Laterna Magica”

Ter gelegenheid van de Algemene Ledenvergadering was door het TTC een aantrekkelijke tentoonstelling ingericht met onder meer instrumenten, schrijfmachines, radio- en telegrafie-apparatuur, fietsen en onderdelen, fototoestellen, toverlantaarns. De eerstvolgende manifestatie van het TTC zal plaats vinden van 3 tot 17 april in de Aula van de T.H. ter gelegenheid van het symposium „Instrument, gangmaker van maatschappelijke vooruitgang” waar een omvangrijke instrumentententoonstelling zal worden ingericht.

Een ieder, die sympathie heeft met de doelstellingen van „Histechica” wordt uitgenodigd zich voor nadere inlichtingen te melden bij het secretariaat, Insulindeweg 20, Delft, tel. 015-123845.

„Histechica” rekt op uw steun.

Na bezichtiging van de tentoonstelling, waarvan enkele detailfoto's in dit blad zijn afgedrukt, hield de bekende essayist Rudi Kousbroek, zelf lid van de Vereniging Technische Verzamelaars, een zeer boeiende causerie, waaruit wij, met toestemming van de auteur, enkele passages afdrukken :

„Oude machines zijn niet alleen duidelijk overzichtelijk, duidelijk gearticuleerd, werktuigen waaraan je duidelijk kunt zien hoe zij bedacht zijn, maar het zijn tegelijk ook de missing links in de evolutie — niet in de vorm van een reconstructie, maar om zo te zeggen

in levende lijve. De techniek is in de unieke situatie van een paleontoloog met levende brontosauriërs in zijn achtertuin, van een linguïst die beschikt over grammofoonplaten met stemmen van Neanderthalers. Wat zeggen die stemmen ?

Zij zeggen : *ik ben het metaal geworden denken*. En zij zeggen het zo duidelijk dat men geen linguïst hoeft te zijn om het te kunnen verstaan. In de stoommachines van Watt spreekt de oertaal die in moderne motoren bijna onverstaanbaar is geworden. Het fascinerende van oude machines is dat de principes waar de moderne techniek op berust er zo toegankelijk en vanzelfsprekend in zijn. Waarom ben ik daar zelf niet opgekomen ? zo heb ik vaak gedacht toen ik als kind 19e-eeuwse gravures van apparaten en uitvindingen bekeek : de vroege versies van de meeste gangbare machines zien er zo voordehandliggend en logisch uit, dat ik lang heb gedacht dat uitvinden in die tijd veel gemakkelijker moet zijn geweest dan nu.

Dat is het wonder van oude machines : zij lijken op de principetekeningen die nu worden gebruikt om de werking van veel ingewikkelder mechanismes te verduidelijken, maar zij hebben bovendien nog iets meer : zij zijn mooi. In dat laatste schuilt het wonder : oude machines zijn namelijk niet mooi omdat zij oud zijn, zij hadden voor het zelfde geld lelijk kunnen wezen ; lelijke machines functioneren ook en zelfs ongeveer even goed als mooie : en toch schuilt hun schoonheid in hun functie”

Voor de ook door de heer Kousbroek gememoreerde unieke situatie, waarin de oerontwerpen van de techniek nog binnen het bereik van onze huidige generatie liggen, daagt ons uit ze op te sporen, met zorg te omringen en te tonen als getuigen van de mogelijkheden waartoe creatief denken en handvaardigheid de mensheid in staat gesteld heeft !

„Histechica” heeft 1000 gewone en 200 beschermende leden nodig”!

U kunt ons werk steunen door u aan te melden bij ons secretariaat

HISTECHNICA

Insulindeweg 20
DELFT
Tel. 015 - 123845
Postgiro nr. 3301027

